

Temat 3. Rodzinne wspomnienia

1

- Czyli babcia Anna też mogła wyjechać? – Darek wrócił do tematu przy obiedzie. Od śniadania nie mógł przestać o tym myśleć, dlaczego babcia Anna nie wyjechała do Polski.

- Mogła, ale nie chciała. Poznała przystojnego chłopaka, dziadka, Ukraińca, zakochała się, byli tacy szczęśliwi. Wyszła za mąż. Była najstarsza, spodziewała się dziecka... Ciocia próbowała Darkowi odpowiedzieć, ale Darek czuł, że historia kryje w sobie jakąś tajemnicę, której nie chcą mu teraz do końca wyjawiać.

- Opisałam tę historię w konkursie „Być Polakiem” – jest taki konkurs dla wszystkich, którzy mieszkają poza Polską i czują się Polakami. Trzeba było napisać pracę na temat „Jak dziadek poznał babcię?”. – Powiedziała Ola i poszła po tekst. Po chwili była powrotem. Darek przeczytał:

... Babci Ani spodobał się młody, przystojny Oleg. Ona miała wtedy 19 lat, a on „aż” 24 – więc myślała, że nie będą mogli być razem. Był taki romantyczny. Przynosił kwiaty (sam zbierał na łące), raz pożyczył od ojca stary motocykl i „porwał” babcię na wycieczkę do pobliskiego lasu. Kiedy chcieli wracać, silnik nie mógł zapalić; pchali ten motor pod górę, zjeżdżali w dół. Tańczyli na zabawach, spędzali razem święta...

- A jak wyście się poznali? – Darek zapytał tatę. – Nigdy o tym nie opowiadaliście.

- No, u nas z mamą nie było tak romantycznie – może czasy były mniej romantyczne? Po prostu – zobaczyłem mamę na zajęciach z psychologii, była w skórzanej kurtce i długich „kocich” butach – taka była moda. Zobaczyłem i od razu wiedziałem: TAK.

- Jest coraz mniej romantycznie. – Włączyła się do opowiadania mama. – Teraz poznajecie się w Internecie, motocykle się nie psują – nie macie przygód.

Ola przyniosła książkę.

- Jak chcesz, mogę ci pokazać książkę – pamiątkę z tego konkursu. Jest tu jeszcze kilka innych fajnych prac. Przeczytaj te. - I podała mu książkę z zaznaczonymi stronami. Darek czytał.

... Babcia i dziadek mieszkali w internacie. Babcia tam, gdzie były same dziewczyny, a dziadek tam, gdzie sami chłopcy. W styczniu 1955 roku dziadek miał studniówkę. Jego klasa zaprosiła na zabawę część dziewczyn z internatu żeńskiego. W ten sposób na studniówce pojawiła się moja babcia. Od razu wpadła dziadkowi w oko i jak sam mówi po tylu latach: „poczuł motylki w brzuchu”. Całą studniówkę bawili się razem. Nad ranem dziadek odprowadził babcię do internatu i od tamtej pory zaczęli się przyjaźnić. Dziadek często po dziesiątej w nocy wyskakiwał przez okno swojego internatu, aby spotkać się z babcią. Spotykali się tak do maja. W maju dziadek zdał maturę i poszedł do wojska. Gdy dziadek wrócił z wojska, zaczęli pracować w jednej szkole, w miejscowości Chłopków na Roztoczu. 24.06.1962 r. w kościele parafialnym wzięli ślub.
(fragment pracy Przemysława Antoła: Włochy)

... 11 lipca 1943

Choć jestem Edwardem zauroczona, nie bardzo wyobrażam sobie, że coś poważnego wyniknie z tej znajomości. On taki przystojny i wygadany, a ja? To chyba jakieś jego pierwsze oczarowania. No cóż, myślę o nim, jestem ciekawa, czy napisze do mnie.

20 sierpnia 1943

Jest to trudny czas, rok 1943, ponieważ nadal trwa wojna. Ja, jako najstarsza z rodzeństwa, dostałam nakaz wyjazdu na roboty do Niemiec. Byłam już w transporcie dziewcząt, które szły w Krakowie do pociągu mającego nas wywieźć z Polski. Bałam się, myślałam o rodzicach,

mojej siostrze i bracie i o Edwardzie, z którym spotykałam się od czasu do czasu. W pewnej chwili podjęłam decyzję, muszę uciec, lecz bałam się, bo wiedziałam, jak bardzo ryzykuję. Co będzie, jak mnie złapią? Kiedy nasza grupa skręcała na skrzyżowaniu, wskoczyłam do pierwszej kamienicy i schowałam się pod schody. Kiedy w końcu ucichły kroki na trotuarze, odetchnęłam z ulgą. Po jakimś czasie wyszłam i zapytałam, gdzie jest stacja kolejowa. Powiedziano mi, że najbliższa to Borek Fałęcki. Pociąg do Zakopanego miał być dopiero za trzy godziny. Bałam się czekać na dworcu, więc poszłam na pobliski cmentarz i tam czekałam przestraszona, głodna i zmarznięta. Pociąg jechał 4 godziny. W tym czasie kilkakrotnie przez wagon przechodził patrol Niemców, ale nie zwracali na mnie uwagi. Byłam szczęśliwa, kiedy zobaczyłam rodziców i rodzeństwo. Rano pobiegłam, aby z dworca kolejowego zadzwonić do Edzia. Dyżurny powiedział mi, że bym tego nie robiła, nie narażała na niebezpieczeństwo siebie i swoich bliskich.

23 maja 1945

W końcu skończyła się wojna! Jesteśmy w sobie bardzo zakochani, panujemy nasz ślub. (...)
(fragment pracy Olivii Bali: Kanada)

Ćwiczenia:

1. Zadaj 3 pytania wybranemu bohaterowi czytanki. Staraj się dowiedzieć, co było dalej, co było wcześniej, zapytaj o szczegóły. Wejdź w rolę wnuczki / wnuka. Jak będziesz zwracać się do babci, dziadka, taty, mamy?

...babciu, dziadku, mamu, tato, opowiedz, jak / gdzie / kiedy / co / kto / który / jaki / jak często / ile razy / z kim / z czym...

2. Spróbuj powtórzyć jedno z wybranych opowiadań. Opowiadaj w 3. osobie: *...i wtedy się pobrali...*
3. Odegrajcie scenki, które są opisane w powyższych opowiadaniach. Używajcie współczesnego języka polskiego!

<p>Oleg wręcza Ani kwiaty. Oleg prosi tatę o pożyczenie motocykla. Oleg zapala silnik motocykla. Oleg i Ania pchają motocykl pod górę. Oleg i Ania zjeżdżają motocyklem w dół. Chłopak zaprasza dziewczynę na studniówkę. Chłopak żegna się z dziewczyną (jak ją odprowadził). Ojciec gratuluje synowi zdania matury. Młoda para bierze ślub w kościele.</p>	<p><i>... ja XX biorę Ciebie YY za żonę i ślubuję ci miłość, wierność i uczciwość małżeńską oraz że cię nie opuszczę aż do śmierci... Aniu, to dla ciebie... Chętnie. / Sory, ale nie mogę. W sobotę muszę... Do jutra! Dzięki! Jakie ładne! Sam zbierałeś? Dzięki, tato! Gratulacje synu! Jeszcze trochę... Już nie mam siły! Karaluchy pod poduchy! Kolorowych snów! Kurczę! Nie chce zapalić! Nie przejmuj się, może zapali. No to cześć! Oj! Nie tak szybko! Pa! Pójdiesz ze mną na studniówkę?</i></p>
--	---

<i>Spoko! Wszystko pod kontrolą! Śpij z aniołkami! Trzymaj się!</i>

4. Jak myślisz – czy Edward napisał list do autorki pamiętnika? Co dziś napisałby Edward w e-mailu / SMS-ie / na FB? Napisz taki krótki list (jako Edward), odpowiedz (jako autorka pamiętnika).
5. Napisz podobną pracę – historię poznania swoich dziadków lub rodziców (150 słów).
6. Znajdź w Internecie informacje o konkursie „Być Polakiem” – przekaż je w klasie. Podaj konkretne informacje, czy konkurs jeszcze istnieje, czy możecie wziąć w nim udział w tym roku szkolnym, jakie są tematy w tym roku.
7. Jakie są inne konkursy dla uczących się języka polskiego na Ukrainie?

Powiedzmy to po polsku! Ćwiczenia komunikacyjno-słownikowe.

1. Przypomnij sobie słowa związane z życiem człowieka – ułóż krótką historię swego życia: opowiadasz ją w 2060 roku. Ile masz wtedy lat? Co wydarzy się w twoim życiu?

Urodzić się, mieszkać w..., przeprowadzić się do..., chodzić do Szkoły Średniej nr... w..., studiować na... na kierunku, pracować w... jako..., ożenić się z... / wyjść za mąż za..., brać udział w..., być (kim?), być członkiem (czego?)
--

2. Przedstaw swoją rodzinę – też dalszą. Powiedz, gdzie mieszkają, ile mają lat, jak mają na imię, kim są, co robią, gdzie pracują.

Wujek, ciocia, kuzyn / kuzynka (brat cioteczny / siostra cioteczna), szwagier / szwagierka, bratanek, siostrzeniec, pradziadek, prababcia, dziadek / babcia ze strony mamy / taty

3. Opowiedz przygodę swego życia (może przeżył we śnie?). Wyraź swoje uczucia.

pewnego razu..., nagle..., i wtedy..., to było (gdzie?), wybrałam / wybrałem się na / do..., spotkałam / spotkałem..., bardzo się bałam / bałem, przestraszyłam się / przestraszyłem się, miałam / miałem strasznego stracha / duszę na ramieniu, uciekałam / uciekałem, aż się kurzyło

4. Porozmawiajmy: jak oceniasz tę historię? Czy bohaterowie postępowali słusznie? Co, na ich miejscu zrobiłabyś / zrobiłbyś inaczej? Dlaczego? Czy nie wydaje Ci się dziwne, że w czasie wojny ludzie też zakochiwali się w sobie? Jak myślisz, czy babcia Ania dobrze zrobiła, że poszła za głosem serca? Czy dobrze zrobiła zostając na Ukrainie? Czy w życiu trzeba kierować się sercem, czy rozumem? Adam Mickiewicz w balladzie „Romantyczność” napisał: „Miej serce i patrzaj w serce” – czy miał rację?

... Mieszkaliśmy w rynku, w jednym z tych ciemnych domów o pustych i ślepych fasadach, które tak trudno od siebie odróżnić. Daje to powód do ciągłych omyłek. Gdyż wszedłszy raz w niewłaściwą sień na niewłaściwe schody, dostawało się zazwyczaj w prawdziwy labirynt obcych mieszkań, ganków, niespodzianych wyjść na obce podwórza i zapominało się o początkowym celu wyprawy, ażeby po wielu dniach, wracając z manowców dziwnych i splątanych przygód, o jakimś szarym świetle przypomnieć sobie wśród wyrzutów sumienia dom rodzinny. Pełne wielkich szaf, głębokich kanap, białych lusterek i tandetnych palm sztucznych mieszkanie nasze coraz bardziej popadało w stan zaniedbania wskutek opieszałości matki, przesiadującej w sklepie, i niedbalstwa smukłonojkiej Adeli, która nie nadzorowana przez nikogo, spędzała dni przed lustrami na rozwlekłej toalecie, zostawiając wszędzie ślady w postaci wyczesanych włosów, grzebieni, porzuconych pantofelków i gorsetów. Mieszkanie to nie posiadało określonej liczby pokoi, gdyż nie pamiętano, ile z nich wynajęte było obcym lokatorom. Nieraz otwierano przypadkiem którąś z tych izb zapomnianych i znajdowano ją pustą; lokator dawno się wyprowadził, a w nietkniętych od miesięcy szufladach dokonywano niespodzianych odkryć. W dolnych pokojach mieszkali subiekci i nieraz w nocy budziły nas ich jęki, wydawane pod wpływem zmory sennej. W zimie była jeszcze na dworze głucha noc, gdy ojciec schodził do tych zimnych i ciemnych pokoi, płosząc przed sobą świecą stada cieni, ulatujących bokami po podłodze i ścianach; szedł budzić ciężko chrapiących z twardego jak kamień snu.

Wg.: Bruno Schulz „Nawiedzenie” („Sklepy Cynamonowe”)

Bruno Schulz – polski prozaik [żydowskiego](#) pochodzenia, grafik, malarz, rysownik i [krytyk literacki](#). Urodził się 12 lipca 1892 r. w [Drohobyczu](#) koło [Lwowa](#), w rodzinie zasymilowanych [galicyjskich Żydów](#). Wychowywał się w domu nr 10 przy Rynku w Drohobyczu. Rodzina mieszkała na piętrze narożnej kamienicy, na parterze znajdował się należący do Schulzów sklep towarów tekstylnych. To właśnie ten dom, dziś już nieistniejący (został spalony przez Rosjan w wyniku [działań wojennych](#) w 1915 r.) można odnaleźć w cyklu opowiadań „[Sklepy cynamonowe](#)”.

Ćwiczenia:

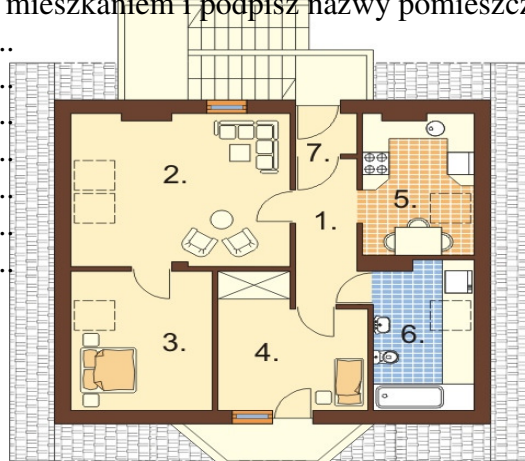
1. Zdecyduj, które zdania są prawdziwe:

- Wszystkie domy na rynku były bardzo podobne do siebie.
- W mieszkaniu było osiem pokoi, z nich cztery wynajmowali obcy lokatorzy.
- Matka spędzała dni przed lustrami na rozwlekłej toalecie.
- Mieszkanie było bardzo zaniedbane i brudne.
- W kątach siedziały nieruchomo wielkie myszy.

2. Jakie wrażenie sprawił na Tobie tekst? Jak wyobrażasz sobie opisany dom? Jak mógłbyś / mogłabyś go scharakteryzować? Odpowiedz w kilku zdaniach.

3. Przypomnij sobie leksykę, związaną z mieszkaniem i podpisz nazwy pomieszczeń.

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....

Jak myślisz, który z pokoi mógłby być pokojem Darka? Dlaczego?

4. Opisz wyposażenie wybranego przez Ciebie pokoju. Wykorzystaj dane poniżej słownictwo i zwroty.

Łóżko, szafa, biurko, dywan, krzesło, lustro, lampa, sufit, podłoga, półka, obraz, okno, pościel, kołdra, poduszka, zabawki, fotel, komoda, zasłony, po lewej stronie, po prawej stronie, w, przy, nad, pod, pomiędzy, na, obok, przed, stać, leżeć, wisieć, siedzieć, przytulny, mały, duży, wąski, ładny.

3 W weekend Darek, Ola i rodzice Darka pojechali na wycieczkę do Drohobycza, miasta Brunona Schulza...

Drohobycz (ukr. Дрогобич, jid. דרֹהֶאָבִיטש) – miasto rejonowe na Ukrainie, w obwodzie lwowskim, nad Tyśmienicą w Beskidach Brzeźnych. Miasto powstało około XI w. w miejscu bogatym w słone źródła, z których od dawna wydobywano sól.

Od momentu założenia miasta głównym źródłem jego bogactwa były warzelnie soli. Technologia wydobywania soli była stosunkowo prosta. Do specjalnych dzbanów nalewano solankę i podgrzewano dzbany na ognisku. Podczas gdy woda parowała, sól osadzała się w postaci tak zwanych topek. Dziewięć takich stożkowatych topek stało się symbolem miasta i zostało przedstawione w jego herbie. Znajdowały się one w herbie i w okresie austriackim, i radzieckim i obecnie, w czasach niepodległej Ukrainy.

W XV i XVI w. miejscowość rosła i rozwijała się jak typowe średniowieczne miasto. Istniał miejski samorząd i sądownictwo, odbywały się jarmarki, funkcjonowały cechy i warzelnie soli. W 1535 r. na przykład utworzono cech kowali i ślusarzy, a w 1565 r. w mieście było 45 warzeln soli. XVII wiek wyróżnił się w historii miasta powstaniem bractwa

cerkiewnego przy cerkwi Podwyższenia Krzyża, wydarzeniami wojny Chmielnickiego z Polską, przebywaniem w mieście węgierskiego księcia Jerzego II Rakoczego (1657), zbudowaniem szkoły miejskiej (1663) i ostatnią napaścią Tatarów (1699). W XVII w. wzniesiono w mieście dwie unikalne drewniane cerkwie, które zachowały się do naszych czasów.

W latach 1700-1709 zbudowano nowy kościół i klasztor karmelitów (dzisiejsza katedra Świętej Trójcy). W 1740 r. powstał nowy ratusz, a w 1756 r. założono pocztę miejską. W XIX w. równoległe z tradycyjną specjalnością Drohobycza, warzeniem soli, gwałtownie zaczyna rozwijać się przetwórstwo naftowe. Już od dawna w okolicy odkrywano złoża ropy naftowej, którą wykorzystywano do oświetlenia. Ale wraz ze stworzeniem w 1859 r. pierwszej instalacji rafinerijnej przetwórstwo ropy naftowej wysunęło się na pierwsze miejsce w gospodarce miejskiej. Po przekształceniu „solnego” Drohobycza w Drohobycz „naftowy” i szybkiej budowie kamiennych domów miasto nabrało europejskiego wyglądu.

Po zawieruchach I wojny światowej, wojny polsko-bolszewickiej i wielokrotnych zmianach władzy, Galicja znalazła się w obrębie Polski. W czasie polskich rządów, w latach 1922-1927 powstał obecny ratusz. W latach 1924-1926 zbudowano gazociąg Stryj-Drohobycz-Borysław-Stebnik, a między 1928 a 1933 r. wodociąg Uryż-Drohobycz. Obecnie w mieście znajduje się 18 szkół ogólnokształcących, gimnazja, liceum, 6 techników, jedna szkoła sztuk pięknych, 2 muzyczne i 4 uczelnie wyższe.

Wg: <http://www.sztetl.org.pl/pl/article/drohobycz/3.historia-miejscowosci/>

Ćwiczenia

1. Połącz wyrazy z kolumn A i B, odszukaj i podkreśl je w tekście:

A	B
1. moment	a) kowali
2. technologia	b) miasta
3. warzelnia	c) ropy
4. klasztor	d) soli
5. powstanie	e) wydobywania
6. przetwórstwo	f) bractwa
7. symbol	g) wojny
8. cech	h) założenia
9. wydarzenia	i) przemysłu
10. gałąź	j) karmelitów

2. Opisz symbol Drohobycza.

Jakie są symbole twojego miasta? Czy znasz historię ich pochodzenia?

3. Znajdź informacje na temat wybitnych osób związanych z Drohobyczem.

4. Korzystając z mapy, zaplanuj podróż Darka z Rudek do Drohobycza. Sprawdź, które z nazw miejscowości mają polskie odpowiedniki – jak się je zapisuje.

Pojadą z... do... przez..., następnie z... do... przez... i w końcu z... do... przez...

5. Znajdź w Internecie (po polsku!) informacje o swoim mieście / swojej miejscowości. Których informacji nie znałeś?
6. Napisz opowiadanie: „Darek w Drohobyczu”. Skorzystaj z poniższych wskazówek:

- Pisz całe opowiadanie w jednakowym czasie.
- Starannie zaplanuj kompozycję.
- Tam, gdzie to możliwe, wprowadzaj dialogi.
- Wykorzystuj inne formy wypowiedzi – wprowadź elementy opisu czy charakterystyki.
- Używaj bogatego słownictwa, stosuj zróżnicowane przymiotniki.
- Dobre opowiadanie powinno mieć ciekawy początek, budzące zainteresowanie rozwinięcie i przekonujące zakończenie.

PROPOZYCJE ZWROTÓW ROZPOCZYNAJĄCYCH OPOWIADANIE:

Działo się to w...

Było to wówczas, gdy...

To, co chcę wam opowiedzieć, wydarzyło się, gdy...

Nie uwierzycie może, ale to nie był sen...

Gdy zaczynam o tym myśleć...

Nigdy nie zapomnę dnia, o którym...

Długo zastanawiałem się, jak opisać to, co stało się...

PROPOZYCJE ZWROTÓW POSUWAJĄCYCH AKCJĘ DO PRZODU:

Z początku...

W pewnej chwili...

Później jednak...

Po chwili okazało się, że...

W ostatniej chwili (w ostatnim momencie)...

Pod koniec dnia...

Wówczas, gdy...

Nieco później...

Zbiegiem okoliczności...

PROPOZYCJE ZWROTÓW WPROWADZAJĄCYCH POSTACIE:

Ujrzałem wówczas...

Koledzy, o których chcę powiedzieć...

Bohaterem wydarzenia był...

Okazał się nim...

To nie była zwyczajna postać...

http://www.bryk.pl/jak_pisa%C4%87/opowiadanie